

Aan de slag met emoties/gevoelens en gedrag

Emotie als je kwaad of verdrietig of blij bent, voel je dat van binnen. Dat gevoel is een emotie (Van Dale Junior woordenboek).

Gedrag de manier waarop men zich gedraagt, handelt, zijn gang gaat, zijn houding laat zien (www.encyclo.nl).

Taal is een code, een afgesproken systeem van willekeurige signalen (vorm), waarmee mensen hun ideeën, gedachten, gevoelens over en hun ervaringen in en met de wereld (inhoud) kunnen weergeven en hierover kunnen communiceren met anderen (gebruik) (Bloom & Lahey, 1978, van der Dungen en Verboog, 1991).

Een uitgave in de lijn van Suus & Luuk; materiaal ontwikkeld door logopedisten waarbij spelenderwijs een beroep wordt gedaan op luisteren, praten, denken en doen met als doel de spraak- en taalontwikkeling te stimuleren. De afbeeldingen van Bekijk het maar! met Suus & Luuk zijn geschikt voor kinderen met een ontwikkelingsleeftijd vanaf 3-3½ tot ongeveer 10 jaar. De verdiepvragen en spelsuggesties zijn vooral gericht op kinderen met een ontwikkelingsleeftijd van 4 à 5 jaar en ouder.

Bekijk het maar! met Suus & Luuk is zowel inzetbaar voor taalstimulering, als voor gesprekken over emoties/gevoelens en gedrag. Het materiaal kan gebruikt worden in de individuele en (kleine) groepsetting.

Bekijk het maar! met Suus & Luuk kan zowel afzonderlijk als in combinatie met of aanvullend op de Suus & Luuk themaboeken gebruikt worden.

20 september 2015

Diana Baarda

Melissa Krommedam - Wiegertjes

Doelsuggesties:

- bewustwording van emoties/gevoelens en gedrag
- herkennen en verwoorden van emoties/gevoelens en gedrag (bij jezelf en bij anderen)
- vergelijken van emoties/gevoelens en gedrag
- invoelen/verplaatsen in de ander
- oorzaken bedenken (oorzaak-gevolg relaties)
- oplossingen verzinnen (middel-doel relaties)
- rekening houden met de emoties/gevoelens en gedrag van een ander
- omgaan met eigen emoties/gevoelens en gedrag
- stimuleren van de taalgebruiksvoorwaarden (luisteren naar een ander, aankijken, op je beurt kunnen wachten, ...)
- stimuleren van pragmatische vaardigheden (taalgebruik, conversatievaardigheden, begrijpelijk uitdrukken, ...)
- verwoorden van eigen ervaringen
- onderscheiden en gebruiken van hij/zij
- zinsvorming
- verhaalopbouw

Deze set bevat:

- een handleiding
- 3 instructiekaarten (vraag- en spelsuggesties)
- 32 kaarten onderverdeeld in 16 “jongens” kaarten (Luuk) en 16 “meisjes” kaarten (Suus) met de volgende emoties/gevoelens en gedrag:
 - boos
 - blij
 - verdrietig
 - bang
 - pijn
 - jaloeus
 - verrast
 - trots
 - moe
 - houden van
 - teleurgesteld
 - schrikken
 - gemeen
 - gek/raar doen
 - moeilijk*
 - makkelijk*

N.B.:

**het betreft hier geen gevoel of gedrag maar wel een waardevolle toevoeging om over in gesprek te gaan. Er kan gekozen worden om met alle of een deel van de afbeeldingen te werken. Sommige emoties tonen onderlinge overlap; deze kunnen echter meer verdieping in het gesprek brengen, zoals bijvoorbeeld bij verdrietig – teleurgesteld*

Bekijk het maar! met Suus & Luuk instructiekaarten bevatten de volgende vraagsuggesties:

Verdiepingsvragen 1

(vragen die gaan over het letterlijk waarneembare; dat wat je ziet op de afbeelding)

Welke emotie/gevoel of gedrag zie je op het plaatje?
(eventueel tekst op de afbeelding afdekken)

Hoe zie je dat?

Verdiepingsvragen 2

(vragen gericht op het maken van de koppeling tussen de afbeelding en de eigen ervaringen/belevingen van het kind)

Kun je zelf ook zo kijken of doen?

Ben jij wel eens *(blij, boos, verdrietig, ...)?* **/heb jij wel eens pijn?/doe jij wel eens gek?/waar houd jij van?/vind jij dingen** *(moeilijk, makkelijk, ...)?*

Vragen naar:

- **wat** maakt jou ...?
doe je als je ...?
- **wanneer** ben/vind/doe jij...?
- **waarom?**
- **wie en waar** *(met wie was je?, waar was je?)*
- **hoe** is het afgelopen/opgelost?

Verdiepingsvragen 3a

(vragen gericht op oorzaken, oplossingen en gevolgen)

Wat kan de reden zijn dat Suus/Luuk zo kijkt of doet?
Kun je nog meer redenen verzinnen?

Wat denk je dat er gaat gebeuren?
(bedenk meerdere mogelijkheden)

Hoe zou je het op kunnen lossen?
(bedenk meerdere oplossingen)

Wat doet het met jou als iemand *(blij, boos, verdrietig, ...)* **is of doet?**

Wat doe/zeg je als een ander zich zo voelt?

Verdiepingsvragen 3b

(vragen gericht op eigen emoties/gevoelens of gedrag)

Hoe ziet het eruit *(van buiten)?*

Wat voel je dan *(van binnen)?*

Wat denk je dan?

Wat helpt je *(in die situatie)?*

- wat kun je zelf doen?
- wat heb je daarvoor nodig?
- wat kan een ander doen?

Spelsuggesties:

maak een woordweb:

- rondom een gevoel/emotie of gedrag
(*wat zie je? wat doen mensen die ... zijn? hoe voelt het? welke kleur heeft het?*)
- rondom oorzaken van een gevoel/emotie of gedrag
(*waar word je blij/moe/verdrietig/... van?*)
- rondom oplossingen voor een situatie

kies een persoon (uit de groep of op een (praat)plaat)

en trek een kaart:

- vergelijk de kaart met de gekozen persoon: wat is hetzelfde en wat is het verschil?
- hoe zou die persoon (*boos, blij, verdrietig, ...*) kunnen worden?
- wat zou die persoon makkelijk/moeilijk kunnen vinden?
waar zou die persoon jaloers op kunnen zijn?
- ...

leg de kaarten met de afbeelding naar beneden en speel hij/zij memorie

gebruik de kaarten om zinnen te maken (*bijvoorbeeld het oefenen van voegwoorden*) en om verhaalopbouw te oefenen

gebruik de kaarten als emotiemeter/moodboard en geef aan hoe jij je voelt (*en hoe jij je zou willen voelen*)

trek een kaart uit de stapel en maak door het uit te beelden duidelijk aan de ander wat er op de afbeelding staat

Voor het kritisch meekijken en -denken willen wij de volgende personen bedanken:

- onze kinderen (en hun vriendjes en vriendinnetjes) die enthousiast als proefkonijnen hebben gefungeerd
- Loes Meijs - remedial teacher
- Trudy Boons - speltherapeut
- Joyce Jonker - leerkracht
- Bregje Hollanders - logopedist
- Esther van Rêms-Dijkstra - logopedist
- Margot Visser-Bochane - logopedist en logopediewetenschapper

